

Fredningsnævnet for Nordsjællands afgørelse af 25. oktober 2022 om screening af forslag om fredning af Jægerspris Skyde- og Øvelsesterræn

Sagnr. FN-NSJ-41-2020F

Baggrund

Fredningsnævnet for Nordsjælland har den 15. juli 2020 modtaget forslag fra Danmarks Naturfredningsforening og Frederikssund Kommune om fredning af Jægerspris Skyde- og Øvelsesterræn i Frederikssund Kommune. Fredningsforslaget omfatter og grænser op til Natura 2000-områderne nr. 235 Jægerspris Skydeterræn og nr. 136 Roskilde Fjord og Jægerspris Nordskov.

Område nr. 235 indgår i den vestlige del af fredningsområdet og omfatter også de nærmeste 300 m af Isefjorden. Fredningsområdet omfatter hele landdelen på 468 ha af område nr. 235 og grænser op til den marine del af område nr. 235, der har et areal på omkring 91 ha. I fredningsområdet indgår også en mindre del på 6,5 ha af område nr. 136.

Fredningsnævnet skal herefter tage stilling til, om fredningsforslaget medfører, at der skal foretages miljøvurdering af forslaget.

Fredningssagen, herunder spørgsmålet om miljøvurdering, er behandlet af Pelle Andersen-Harild, der er udpeget af Frederikssund Kommune, Niels Olesen, der er udpeget af miljøministeren, og Morten Larsen, der er udpeget af miljøministeren, som nævnets formand.

Sagens behandling

Sammen med fredningsforslaget har fredningsnævnet modtaget et screeningsnotat, der er udarbejdet af Danmarks Naturfredningsforening efter kriterierne i bilag 3 til lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM). Det er anført i notater, at en fremtidig ikrafttræden af fredningen alene vil have positiv virkning på mulighederne for at sikre gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, som udgør udpegningsgrundlaget for Natura 2000 områderne, som indgår i eller grænser op til fredningsområdet.

Fredningsnævnet har foretaget høring af de berørte myndigheder, Miljøstyrelsen, Frederikssund Kommune og Forsvarsministeriet, Ejendomsstyrelsen, jf. miljøvurderingslovens § 32, stk. 2, nr. 1.

Høringen vedrørende screeningsnotatet er sket samtidig med høringen vedrørende selve fredningsforslaget. Screeningsnotatet indeholdt i sin oprindelige udformning ikke henvisning til, at fredningsområdet tillige omfattede og grænsede op til områder nr. 136, men dette forhold blev drøftet på det offentlige møde den 7. oktober 2021, og Danmarks Naturfredning foretog herefter de fornødne tilføjelser til notatet. Der har ikke været bemærkninger til screeningen. Naturfredningsforeningen har endvidere foretaget en væsentlighedsvurdering af fredningsforslaget i forhold

til udpegningsgrundlagt for de berørte Natura 2000-områder. Screeningsnotatet og væsentlighedsvurderingen er gengivet nedenfor.

Screeningsnotat

Screeningsnotatet er sålydende:

Fredningsforslag for Jægerspris Skyde- og Øvelsesterræn i Frederikssund Kommune	
Beskrivelse af fredningsforslaget	Fredningsforslaget omfatter ca. 652 hektar. Jægerspris skyde- og øvelsesterræn har, gennem en mangeårig anvendelse til øvelsesformål for militære aktiviteter, bevaret og udviklet et enestående naturindhold. Terrænet rummer varieret kystnatur, artsrige overdrev og rigkær, store slette- og engarealer, varierede skove og krat, moser og småsøer. Det kan karakteriseres som kernen i et meget værdifuldt storskalalandskab med meget lidt bebyggelse, hvor det udyrkede skydeterræn via store marker visuelt afgrænses af et sammenhængende skovområde mod nord og øst og af Isefjorden mod vest og syd. Baggrunden for fredningsforslaget er et ønske om at sikre området som et offentligt tilgængeligt, storslået landskab med en rig natur uden forstyrrende anlæg i det tilfælde, at de militære øvelsesaktiviteter måtte ophøre og Forsvaret afhænde området. En fredning skal først kunne træde i kraft i nævnte tilfælde, og indtil da være sovende og uden indflydelse på den militære anvendelse, som vil kunne fortsætte efter Forsvarets behov. For yderligere oplysninger henvises til selve fredningsforslaget (vedlagt).
Kort over området	Vedlagt sammen med selve fredningsforslaget.
Ansvarlig myndighed	Fredningsnævnet for Nordsjælland c/o Retten i Hillerød Sdr. Jernbanevej 18B 3400 Hillerød
Sendes i høring hos	Miljøstyrelsen Frederikssund Kommune

Omfatter fredningsforslaget forhold, der efter lovens § 8, stk. 1, nr. 1 og 2 betyder, at der skal udarbejdes miljørapport og -vurdering?:		
Er fredningsforslaget omfattet af lovens bilag 1 og 2?	Nej	Forslaget udgør ikke rammen for fremtidige anlægstilladelser.
Medfører fredningsforslaget krav om vurdering af virkning på et internationalt naturbeskyttelsesområde?	Nej	Fredningsforslaget omfatter hele landdelen af Natura 2000-område nr. 235 Jægerspris Skydeterræn på 480 hektar, og det grænser til den marine del af området som udgør 91 hektar. Forslaget omfatter desuden en mindre del på 6.5 hektar af Natura 2000-område nr. 136 Roskilde Fjord og Jægerspris Nordskov . Fredningsforslaget har, så længe det er ”sovende”, ingen indvirkning på Natura 2000 områderne. En fremtidig faktisk ikrafttræden af fredningen vurderes – som også angivet i fredningsforslagets formålsbestemmelse - alene at understøtte mulighederne for at sikre gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, som udgør udpegnings-grundlaget for natura området, og vil ikke medføre en væsentlig påvirkning af Natura 2000-områder. De konkrete naturforbedrende tiltag i Natura2000-områderne fastlægges ikke i fredningen, men via rammerne i Natura 2000-planerne, og udmøntes via drifts- og plejeplan for det militære øvelseterræn eller en plejeplan i medfør af fredningen, indenfor rammerne af Natura 2000 planen. Natura2000-planlægningen miljøvurderes særskilt ved fremlæggelsen af disse planer.

Indvirkning på miljøet

Miljøparametre	Væsentlig påvirkning	Ikke væsentlig påvirkning	Vurderes nærmere	Bemærkninger
Fredningsforslagets indvirkning på eller relevans for anden planlægning, lovgivning, projekter og aktiviteter		X		Fredningen er ikke til hinder for, at udpegninger i gældende kommuneplan som beskyttet landskab, kystnærhedszone, område med naturbeskyttelses-interesser, negativområde for skovrejsning og værdifuldt kulturmiljø kan opretholdes. Der er ingen lokalplaner i området. Der er ikke udlagt råstofgrave-områder eller råstofinter-esse områder inden for frednings-området.
Vurdering af fredningsforslagets miljømæssige virkning i forhold til størrelse, geografisk udbredelse og indbyrdes påvirkning		X		Forslaget vurderes ikke at have miljømæssige indvirkninger på de nævnte forhold.
By- og kulturmiljø				
Bymiljø/bygninger		X		Fredningen berører ikke bestående bymiljøer eller bevaringsværdige bygninger.
Fortidsminder		X		Fredningsområdet er rigt på såvel fredede som ikke-fredede fortidsminder og beskyttede sten- og jorddige jf. fredningsforslagets afsnit 3.4. - men disse påvirkes ikke

				af fredningen, og vil fortsat administreres efter gældende lovgivning.
Befolkningens sundhed/sikkerhed				
Handicappede og mobilitets-hæmmede personer		X		Fredningen giver principiel mulighed for vedligehold og etablering af stier, men fastlægger ikke konkrete bestemmelser om beliggenhed, beskaffenhed m.v. af disse.
Brand, eksplosion, giftpåvirkning		X		Fredningen giver ikke mulighed for anvendelse af området til aktiviteter, der kan give risiko for brandfare, eksplosion eller giftpåvirkning. Fredningen vil med dens "sovende" bestemmelser ikke have indflydelse på de nuværende og fremtidige aktiviteter som militæret måtte udføre.
Forurening				
Jordforurening, håndtering og flytning		X		Fredningen har ikke indflydelse på den oprydning af ikke-eksploderet ammunition, metalaffald mm., som forventes at finde sted forud for ophør af den militære anvendelse.
Vand				
Grundvandsforhold		X		Fredningen viderefører et eksisterende forbud mod anvendelse af pesticider i området og vurderes derfor at være neutral i forhold til de begrænsede drikkevandsinteresser i området.
Jord				
Jordbund og jordarealer		X		

				Ingen relevante forhold inden for fredningsområdet.
Luft				
Luftforurening og påvirkning af luftkvaliteten		X		Ingen relevante forhold inden for fredningsområdet.
Klima				
Klimatiske faktorer som driv-hus-gasser, klimatilpasning mv.		X		Ingen relevante forhold inden for fredningsområdet.
Trafik				
Trafikafvikling/-belastning samt trafikstøj og trafiksikkerhed		X		Fredningen medfører ikke ændringer i adgangsveje, trafikafvikling eller eksisterende vejforløb.
Natur				
Internationale naturbeskyttelses-områder (Natura 2000)		X		Fredningen sikrer området mod bebyggelse og andre anlæg, som kunne påvirke udpegningsgrundlaget væsentligt. Fredningen fastlægger ikke konkrete foranstaltninger, som kan påvirke områdets udpegningsgrundlag væsentligt (men tilvejebringer mulighed for at kunne udarbejde en plejeplan m.h.p. at udføre pleje, der vil understøtte udpegningsgrundlagets gunstige bevaringsstatus). Se endvidere særskilt redegørelse om Natura 2000 og bilag IV-arter nedenfor
Sjældne, udryddelsestruede eller fredede dyr, planter eller naturtyper		X		Fredningen fastlægger ikke konkrete foranstaltninger, som kan påvirke habitatarter eller -naturtyper væsentligt (men tilvejebringer mulighed for at kunne udarbejde en plejeplan m.h.p. at udføre pleje, der vil kunne understøtte habitatarter og –naturtyper)

				Se endvidere særskilt redegørelse om Natura 2000 og bilag IV-arter nedenfor
Naturbeskyttelse (§3)		X		Fredningen fastlægger ikke konkrete foranstaltninger, som kan påvirke § 3-beskyttede naturtyper væsentligt (men tilvejebringer mulighed for at kunne udarbejde en plejeplan m.h.p. at udføre pleje, der vil kunne understøtte de beskyttede naturtyper).
Spredningskorridorer/økologiske forbindelser		X		Fredningen vil medvirke til at opretholde områdets værdi som økologisk forbindelse mellem tilgrænsende naturarealer.
Landskab				
Bevaringsværdige landskaber, geologi, kystlandskaber mv.		X		Synlighed af bevaringsværdige landskaber og kystlandskabers samlede indtryk bevares med fredningen.
Andet				
Kumulativ effekt sammen med andre planer og projekter			X	Ingen relevante forhold
Miljøpåvirkning af grænseoverskridende karakter			X	Ingen relevante forhold

Væsentlighedsvurdering:

”Med baggrund i ovenstående resultater af screening for eventuelle miljømæssige konsekvenser af det foreliggende fredningsforslag, vurderer Danmarks Naturfredningsforening på sagsrejsernes vegne, at fredningsforslaget alene vil have uvæsentlige miljømæssige konsekvenser for naturen, landskabet og miljøet i fredningsområdet og de omliggende områder.

Danmarks Naturfredningsforening vurderer således også på sagsrejsernes vegne, at der er tale om en uvæsentlig påvirkning af Natura 2000-områderne og Bilag IV-arterne i området, hvilket uddybes yderligere nedenfor:

Natura 2000-område nr. 235 Jægerspris Skydeterræn

En stor del af fredningsområdet ligger inden for Natura 2000-område nr. 235, som udgøres af habitatområde nr. 133.

Udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området fremgår af nedenstående tabel.

Området er specielt udpeget for at beskytte de store mosaikagtige forekomster af tørre og våde naturtyper med dominans af kalkoverdrev og mosaik af surt- og kalkoverdrev, tør hede og tidvis våd eng. Desuden er området udpeget for at beskytte stor vandsalamander, kildevældsvindelsnegl og skæv vindelsnegl. Fredningen har bl.a. til formål at sikre området mod by- og sommerhusudvikling samt at medvirke til at sikre gunstig bevaringsstatus for arterne og naturtyperne på udpegningsgrundlaget. Samtidig sikrer fredningen grundlag for naturpleje, også når området evt. afhændes af Forsvaret.

Det fremgår af fredningsforslaget, at naturpleje og naturgenopretning skal udføres i henhold til en plejeplan, som erstatter den for Forsvaret til enhver tid gældende drifts- og plejeplan for området. Da Natura 2000-planer er bindende for myndighederne, vil den til enhver tid gældende plejeplan skulle lægge Natura 2000-planerne og de dertil hørende handleplaner til grund.

Fredningen vil derfor direkte understøtte målsætningerne i Natura 2000-planerne for området.

Eftersom fredningen indeholder forbud mod opførelse af ny bebyggelse, faste anlæg og veje, og eftersom fredningen ikke indeholder konkrete naturforvaltningstiltag eller naturgenopretning, vil fredningen ikke kunne påvirke Natura 2000-området væsentligt.

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 133		
Naturtyper:	Vadeflade (1140)	Bugt (1160)
	Strandvold med enårige planter (1210)	Strandvold med flerårige planter (1220)
	Strandeng (1330)	Kransnålalge-sø (3140)
	Næringsrig sø (3150)	Brunvandet sø (3160)
	Tør hede (4030)	Tørt kalksandsoverdrev* (6120)
	Kalkoverdrev* (6210)	Surt overdrev* (6230)
	Tidvis våd eng (6410)	Urtebræmme (6430)
	Kildevæld* (7220)	Rigkær (7230)
	Skovbevokset tørvemose* (91D0)	Elle- og askeskov* (91E0)
	Kildevældsvindelsnegl (1013)	Skæv vindelsnegl (1014)
Arter:	Stor vandsalamander (1166)	

Natura 2000-område nr. 136 Roskilde Fjord og Jægerspris Nordskov

Natura 2000-område nr. 136 består af Habitatområderne nr. 120 og 199 samt fuglebeskyttelsesområderne nr. 105 og 107.

Omtrent 6,5 ha af fredningsområdet ligger inden for den del af Natura 2000-området, som alene udgøres af fuglebeskyttelsesområde nr. 107 Jægerspris Nordskov. Der er tale om et areal i den sydligste del af fuglebeskyttelsesområdet, med nærmeste habitatområde (nr. 235) ca. 250 meter mod vest. Arealets beliggenhed fremgår af nedenstående kort.

Udpegningsgrundlaget for området ses i nedenstående tabel.

Området på ca. 6,5 ha er kortlagt som mose omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, men er ikke kortlagt som habitatnaturtype, jf. Basisanalyse 2022-2027 for området. Området fremstår som et lysåbent areal med spredt forekommende buske og vurderes at kunne være egnet som levested for rødrygget tornskade.

Da fredningen imidlertid forhindrer bebyggelse, tekniske anlæg og veje og samtidig sikrer naturpleje i området, som skal være underlagt den til enhver tid gældende Natura 2000-plan, vurderes det, at fredningen ikke vil kunne påvirke Natura 2000-området væsentligt.

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 107			
Fugle:	Havørn (Y)	Hvæpsevåge (Y)	
	Sortspætte (Y)	Rødrygget tornskade (Y)	

Pilen angiver hvor de ca. 6,5 ha af fredningsområdet overlapper med Natura 2000-område nr. 136, og derved fuglebeskyttelsesområde nr. 107

Bilag IV-arter

Inden for fredningsområdet er der ifølge Naturdata på Danmarks Miljøportal registreret stor vandsalamander, spidssnudet frø, løgfrø og markfirben, der alle er på habitatdirektivets bilag IV om strengt beskyttede arter, hvis yngle- og rasteområder ikke må beskadiges eller ødelægges.

Fredningen har til formål bl.a. sikre fortsat grundlag for naturpleje og at medvirke til at sikre gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, som Natura 2000-områderne er udpeget for at beskytte. Plejeplaner for området vil være underlagt de til enhver tid gældende Natura 2000-planer og handleplaner og reglerne for Natura 2000-administration generelt.

Eftersom fredningen indeholder forbud mod opførelse af ny bebyggelse, faste anlæg og veje, og eftersom fredningen ikke indeholder konkrete naturforvaltningstiltag eller naturgenopretning, vil fredningen ikke medføre beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- og rasteområderne og vil derfor ikke kunne påvirke yngle- og rasteområderne for bilag IV-arterne i området væsentligt."

Fredningsnævnets begrundelse og afgørelse

Formålet med fredningsforslaget er bl.a., at området ikke gøres til genstand for fremtidig byudvikling som by- eller sommerhusområde. Formålet er endvidere at medvirke til en gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, som området er udpeget for i henhold til EU's habitatdirektiv, jf. naturbeskyttelsesloven § 38, stk. 2. Forslaget tilsigter endelig at bevare og forbedre de landskabelige og naturmæssige kvaliteter og at bevare de kulturhistoriske værdier, samt at områdets rekreative anvendelse sikres og forbedres.

Det fremgår således af forslaget til fredningsbestemmelser bl.a., at området skal bevares i sin nuværende tilstand, herunder for så vidt angår kyststrækningen mod vest. Der må ikke opføres ny bebyggelse eller etableres faste anlæg og konstruktioner. Der vil dog som et led i plejeplanen kunne etableres adgangsveje og stier for offentligheden. Fredningsnævnet lægger til grund, at der ved sådanne projekter i henhold til plejeplanen vil blive taget hensyn til udpegningsgrundlaget for de to Natura-områder. Det er tanken, at fredningen først skal træde i kraft ved forswarets ophør af brug af området. Fredningsnævnet finder imidlertid, at spørgsmålet om miljøvurdering skal bedømmes, som om fredningen trådte i kraft umiddelbart efter endelig fredningsafgørelse.

På denne baggrund samt efter screeningsnotatet og væsentlighedsvurderingen finder fredningsnævnet, at fredningsforslaget ikke indebærer, at der skal foretages miljøvurdering heraf, jf. miljøvurderingslovens § 10. jf. § 8, stk. 2, nr. 1, jf. stk. 1, nr. 1 og nr. 3.

Fredningsnævnet har ved afgørelsen lagt til grund, at fredningsforslaget hverken i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter vil påvirke de to relevante Natura 2000-områder væsentligt. Det følger heraf, at der ikke skal foretages en nærmere konsekvensvurdering af fredningsforslagets indvirkning på disse områder. Fredningsnævnet lægger endvidere til grund, at forslaget

bidrager til at opfylde landets internationale forpligtelser uden for internationale naturbeskyttelsesområder, og at det ikke er en hindring for at opfylde forpligtelserne inden for de internationale naturbeskyttelsesområder, jf. naturbeskyttelsesloven § 36, stk. 2 og 3.

Niels Olesen

Morten Larsen

Pelle Andersen-Harild

Klagevejledning

Denne screeningsafgørelse kan påklage til Miljø- og Fødevareklagenævnet inden 4 uger.

Klageberettigede er ejere og brugere samt enhver, der under sagen har givet møde for nævnet eller fremsat ønske om underretning om sagens afgørelse. Klageberettigede er endvidere statslige og kommunale myndigheder, hvis interesser berøres af fredningsforslaget, samt organisationer, der må anses at have en væsentlige interesse i fredningsforslaget.

En klage skal indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside, www.naevneneshus.dk.

Der skal betales et klagegebyr. Gebyret udgør 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder (2016 niveau). Det aktuelle klagegebyr fremgår af Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside. Klagegebyret kan under visse nærmere betingelser tilbagebetales, herunder bl.a. hvis klagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves.